

Toplantını giriş sözü ilə açan Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Əflatun Amaşov tədbirin iştirakçısı olan yerli və xarici nümayəndələri salamlayıb. Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyası (WAPC) barədə məlumat verən Ə.Amaşov bildirdi ki, qurum 1992-ci ildə söz və ifadə azadlığı ilə bağlı məsələlərə önəm vermək, jurnalist peşəkarlığının forma və xüsusiyyətlərini təhlil etmək, mövcud istiqamətdəki standartların tətbiqinə dəstək olmaq məqsədilə yaradılıb.

Assosiasiya öten müddətdə mühüm fəaliyyət yolu keçib, medianın özünütənzimləmə orqanlarının ali strukturu kimi populyarlaşmış. Bunu təmin edən cəhət təşkilatın kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqilliklərinin qorunmasına böyük önəm verməsidir. Belə dəst-xətt üzv ölkələrdə vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına, hüquqi dövlət quruculuğu prosesinin dərinləşməsinə dəstəkdir, müxtəlif siyasi quruluşlara malik ölkələrdə plüralist fikrin inkişafına layiqli töhfədir. "Assosiasiya tərkibində Avropanın və Asiyanın nüfuzlu media strukturlarını birləşdirməkdir. Azərbaycan Mətbuat Şurası 2005-ci ildən onun üzvüdür. Təşkilata üzvlük Azərbaycan Mətbuat Şurasının beynəlxalq əlaqələrinin qurulmasında və inkişafında mühüm rol oynayıb. Şura hazırda Avropa Mətbuat Şuraları Alyansında təmsil olunur, dünyanın müxtəlif beynəlxalq media qurumları ilə əməkdaşlığa, həmçinin Avropa Şurası, BMT kimi nüfuzlu qurumlarla sıx təmaslara malikdir. Azərbaycan Mətbuat Şurası bu təşkilatların media ilə bağlı layihələrində mühüm tərəfdaş qismində çıxış edir", - deyər Ə.Amaşov vurğulayıb.

Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyasının sədri Sule Aker çıxışında rəhbərlik etdiyi təşkilatın illik toplantısının Azərbaycanda təşkilindən məmnunluğunu ifadə edib. Söz və ifadə azadlığı kimi bəşəri dəyərlərin fəvqündə durulmasının vacibliyini vurğulayan sədr təmsil olunduğu qurumun bu istiqamətdəki fəaliyyət istiqamətlərindən söz açdı. S.Aker toplantıda səslənəcək fikirlərin təşkilatın gələcək perspektivlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından əhəmiyyətli olacağına əminliyini ifadə edib.

Çıxış edənlərdən Türkiyə Mətbuat Şurasının sədri Zərin Pınar Turenc, Zimbabve Mətbuat Şurasının sədri Loughthi Dube, Nepal Mətbuat Şurasının sədri Kişor Shrestha, Şri-Lanka Mətbuat Şurasının sədri Kogala Vellala Bandula, Tanzaniya Mətbuat Şurasının sədri Kajibu Mukajanqa, Kosova Mətbuat Şurasının sədri İbrahim Arslan bə başqaları söz və ifadə azadlığının müxtəlif aspektlərinə diqqət çəkərək bu dəyərlərin qorunmasındakı tendensiyalardan söz açıblar. Onlar Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyasının illik toplantısının Bakıda keçirilməsini yüksək qiymətləndirdiklərini vurğulayıblar.

Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyasının illik toplantısında təşkilata üzv qurumların hesabatları dinlənilib. Azərbaycan Mətbuat Şurasının hesabatında qurumun media orqanları ilə əlaqədar

toplantısı çərçivəsində sentyabrın 13-də "Müharibə və ya münaqişə ilə bağlı yaranmış ekstremal vəziyyətlərdə jurnalist fəaliyyətinin xarakteri" mövzusunda konfrans keçirilib. Hüquqşünas ekspert Orxan Amaşovun moderatorluğu ilə keçirilmiş bu tədbirdə Azərbaycan tərəf

jurnalistlər Çeçenistanda, Geroge Xanya isə Abxaziyada həlak oldular. Bunlar 80-ci illərin sonu 90-cı illərin əvvəllərində yaranan münaqişələrin ilk qurbanları idi. Daha sonra postsovet məkanındakı münaqişələri işıqlandıran və canlarını tapşıraraq bir çox jurnalistin adları bu siyahıya əla-

2013-cü il tarixli "Jurnalistlərin təhlükəsizliyi və cəzasızlıq problemləri" adlı qətnaməsi isə jurnalistlərin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün çox vacib sənəd oldu. U.Rəhimovlu çıxışında həmçinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı həqiqətlərin dünya birliyinə çatdırılmasında jurna-

baycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbərinin KİV rəhbərləri ilə görüşü keçirildi və 2015-ci ilin avqustunda Nazirlər Kabineti tərəfindən "Jurnalistlərin cəbhəboyu zonada akkreditasiyası və cəbhəboyu zonaya xidməti ezamiyyətlərinin Azərbaycan Respublikasının

Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyası sədrinin birinci müavini seçilib

Sentyabrın 12-13-də Bakıda Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyasının illik toplantısı keçirilib

şikayətlərin araşdırılması istiqamətindəki fəaliyyəti üzərində dayanılıb. Bildirilib ki, Şuranın şikayətlərə baxılmasında tətbiq etdiyi prinsiplər dəyişməzdir. Bunlar ilkin mərhələdə onların katiblikdə araşdırılması, tərəflər arasında barışıqın əldə edilməsidir. Əgər tərəflər arasında razılıq yaranmırsa, toplanmış materiallar Şikayətlər üzrə Komissiyaya təqdim olunur. MŞ-nin hesabatında şikayətlərin motivi, şikayətçilərin tələbləri, Şuranın çıxardığı qərarların cavabdehlik qarşısında müəyyənləşdirildiyi ictimai məsuliyyət növləri xatırladılıb, həmçinin peşə davranışı qaydalarının pozulmasındakı təmayüllərə nəzər salınıb.

Toplantıda Türkiyə, Hindistan, İraq, Nepal, Şri-Lanka, Zimbabve, Keniya, Makedoniya, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti, Tanzaniya, Kosova, Uqandanın Mətbuat Şuralarının hesabatları dinlənilib.

Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyasının illik toplantısında təşkilata üzv ölkələrdə söz və ifadə azadlığının vəziyyəti, bu sahədəki tendensiyalar, xüsusən də dünyanın müxtəlif yerlərində jurnalist qətləri ətrafı müzakirə olunub. Belə hallara beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini cəlb etmək üçün assosiasiyanın görməli olduğu işlər nəzərdən keçirilib.

Toplantıda Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyasının təşkilatı məsələlərinə də baxılıb. Nizamnaməyə uyğun olaraq keçirilmiş səsvermə nəticəsində Assosiasiyanın hazırkı sədri, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Mətbuat Şurasının rəhbəri Sule Aker yenidən qurumun sədri, Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Ə.Amaşov sədrin birinci müavini seçilib. Eyni zamanda qurumun digər struktur bölmələrinin rəhbərləri də müəyyənləşdirilib. Növbəti toplantının gələn il Keniyada təşkilatı qərar alınıb.

Ümumdünya Mətbuat Şuraları Assosiasiyasının illik

dən iki çıxış səslənib.

MŞ sədrinin müavini, Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun rəhbəri Umud Rəhimovlu çıxışında bildirdi ki, münaqişə və müharibə meydanından məlumatlı istiqamətə yayılması 1653-cü ildə baş verən holland-İngilis dəniz müharibəsi zamanı qayıqdan müharibə səhnələrini müşahidə edən rəssam Vilyem van de Vildenin döyüş meydanından hazırlanan eskizləri və qeydləri idi. XIX əsrdən müharibə və münaqişə bölgələrindən hazırlanan yazılar, məlumatlar daha geniş yayılmağa və ictimaiyyəti daha çox maraqlandımağa başladı. Beləliklə hərbi jurnalistika yarandı. Qarabağda peşə fəaliyyəti zamanı öldürülən ilk qadın jurnalist Salatin Əsgərova, jurnalistlər Leonid Lazareviç, Valeriy Demyanov, Alı Mustafayev, Fəxrəddin Şahbazov, Çingiz Mustafayev və öz yazılarında həqiqəti əks etdirmək və münaqişənin əsl simasını açmaq istəyən bir çox insanlar həlak oldu. Bu hələ son deyildi. Çeçenistanda, Abxaziyada onlarla günahsız jurnalist öz peşəkar vəzifələrini yerinə yetirərək öldürüldülər. Sintia Elbaum və Viktor Popkov kimi məşhur

və edildi: "YUNESKO-nun məlumatına görə, 1993-cü ildən bəri 1.354 jurnalist qətlə yetirilib. Təkcə 2018-ci ildə "Sərhədsiz Reportyorlar Təşkilatı"nın hesabatına görə, dünyada 80 jurnalist peşə fəaliyyətinə görə öldürüldü. 2018-ci ildə jurnalistlər üçün ən təhlükəli ölkələr kimi qeydə alınan ölkələr Əfqanıstan, Suriya, Hindistan, Meksika və Yəməndir. Bu gün vəziyyətin heç də yaxşılaşmadığını deyər bilərik. 2019-cu ildə təxminən 35 jurnalist həlak oldu", - deyər U.Rəhimovlu əlavə edib ki, hazırda 50-dən çox ölkədə hərbi münaqişələrə cəlb olunub. Bütün dünyada mövcud və dondurulmuş münaqişələrin sayı, nəzərətsiz və işğal olunmuş ərazilərdə törədilən cinayətlər, beynəlxalq hüquq prinsiplərinin tanınmaması, qeyri-obyektiv məlumatların yayılması, jurnalistlərin əsas prinsiplərinin pozulması, bütün bunlar jurnalistlərin müdafiəsinin təmin edilməsi prosesinə mane olur. Bu gün mülki əhaliyə qarşı tətbiq olunan beynəlxalq hüquq və normalar Cenevrə Konvensiyasının 49-cu maddəsinə uyğun olaraq jurnalistlərə də şamil olunur. BMT-nin Baş Assambleyanın 2 noyabr

listikanın daşdığı missiyaya diqqət çəkib.

"Azeri Defence" hərbi jurnalının təsisçisi və baş redaktoru Rəşad Süleymanov çıxışında bildirdi ki, regionumuzda dəyişən münaqişə hərbi təhlükəsizlik mühiti medianın qarşısında da yeni tələblər qoyur. Bu tələblərin də ən başlıcası konflikt zonasında çalışan jurnalistlərin peşəkarlığının yüksəldilməsidir.

Son on ildə postsovet məkanında baş verən silahlı münaqişələrə diqqət çəkən R.Süleymanov 2008-ci ilin avqustunda Gürcüstan və Rusiya arasında baş vermiş müharibədə 12 KİV əməkdaşının yaralandığını, 1-nin həlak olduğunu vurğulayıb. O bildirdi ki, 2014-2015-ci illərdə Ukraynanın şərqində - Donbas regionunda baş verən hərbi əməliyyatların hər iki tərəfdən işıqlandıraraq 7 jurnalist və ya operator həlak oldu: "Etiraf etməliyik ki, istər 2008-ci ilin mart ayında, istərsə də 2014-cü ilin avqust ayında Azərbaycan-Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində baş verən lokal toqquşmalarda Azərbaycan mediasının həzrətliyi olduqca üzə çıxdı. Məhz bundan sonra, Azər-

Müdafiə Nazirliyi ilə razılaşdırılması Qaydası" təsdiq edildi. Adıçəkilən sənəd jurnalistlərin Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ermənistan Respublikasının Silahlı Qüvvələri ilə təmas xəttində, cəbhəboyu zonada akkreditasiyası, o cümlədən kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin cəbhəboyu zonaya xidməti ezamiyyətlərinin Müdafiə Nazirliyi ilə razılaşdırılması qaydasını müəyyən edir. Qaydalara əsasən istənilən KİV öz nümayəndələrini akkreditə edə bilər. Akkreditə edilmiş jurnalistə qapalı tədbirlər istisna olmaqla, iclas, müşavirə və digər tədbirlər barədə əvvəlcədən məlumat verilir, onun stenoqramları, protokollarla və müvafiq sənədlərlə tanış olması üçün şərait yaradılır. Sözügedən qaydalar Azərbaycan Respublikasında daimi nümayəndəliyi olan xarici KİV-lərə də şamil olunur.

R.Süleymanov çıxışında münaqişə zonalarına ezam olunan jurnalistlərin daha çox orduun inventarındakı müvəqqəti dəbilqə və zirehli gödəkcələrdən istifadə etdiklərini diqqətə çatdırıb. O, həmin dəbilqə və gödəkcələrin kamuflyaj edildiyini və buna görə də jurnalistlərin həyatı üçün bilavasitə təhlükə yaratdığını bildirdi: "Düşmən snayperi kamuflyajdakının əsgər və ya jurnalist olduğunu fərqi qəbul etmir. Ermənistan fəaliyyət göstərən "Şant TV" adlı internet televiziyanın əməkdaşı Arşak Zaxaryan və onun əməkdaşları nəinki hərbi kamuflyajdan, hətta cəbhə zonasına gələrkən hərbi avtomobillər kimi kamuflyaj etdiyi özünün şəxsi nəqliyyat vasitəsindən istifadə edir. Onun yayımladığı kadrların bir çoxunda Kalaşnikov avtomatı ilə silahlı şəkildə gəzdiyi yer alır".

Konfransda yerli və xarici nümayəndələr tərəfindən səslənmiş çıxışlarda jurnalist təhlükəsizliyinin müxtəlif aspektləri müzakirəyə çıxarıldı.